

Příbuznost laekenoise, holandského ovčáka a flanderského bouviera

Chovatel Jan-Baptist Jansen vlastnil žlutého hrubosrstého psa – jménem VOS, v Belgické oblasti Boom. VOS se stal zakladatelem či linií v chovu laekenoisů i malinoisů, ale lze jej najít v tehdejších rodokmenech holandských ovčáků i v prvních zápisech tehdejší holandské plemenné knihy pro plemeno flanderský bouvier.

laekenois

nejen malinoisů a laekenoisů, ale i holandských ovčáků a bouvierů. POETS byla opět nakryta Vosem II (vlastním synem). Ze spojení se narodili PITT a BELLE II, kteří se objevují v rodokmenech holandských ovčáků, ale nejsou již zmiňováni v historii belgických ovčáků.

Rok 1901 byl prvním rokem, kdy byli belgičtí ovčáci uváděni v knihách Société Royale Saint-Hubert, ale kvůli rozhodnutí klubu (CCBB), že belgičtí hrubosrstí ovčáci smějí být pouze šedivého zbarvení, nebyli zde žádní hrubosrstí s barvou fauve, přestože jich bylo více. Plemenná kniha pro ně byla „uzavřena“ až do roku 1908, kdy zmiňované rozhodnutí o „správné“ barvě hrubosrstých bylo změněno.

Jeden z prvních známých šedých hrubosrstých laekenoisů byl pes BAZOEF (LOSH 6137), narozený roku 1897, po otci TOM de Vildevorde (VOS I x LIESKE). Nakryl poměrně hodně fen, byl po několik let uznávaným plemeníkem pro šedé hrubosrsté ovčáky v Belgii, jedním z nejznámějších potomků je jeho syn BOER-SUS, narozený roku 1901. I ten nakryl několik šedých hrubosrstých fen, nicméně linie BASOUFA i BOER-SUSE postupně zcela zanikly a i když půjdeme v dnešních rodokmenech laekenů až k jejich začátkům, tyto psy zde již nenajdeme.

VOS (později označován jako VOS I) nakryl hnědou žíhanou krátkosrstou fenu známou jako Lieske nebo Lise de Laeken. Z tohoto spojení se narodili také DIANE a MOUCHE (s krátkou srstí, kteří hráli významnou úlohu ve vývoji malinoisů); dále TOM de Vilvorde (šedý hrubosrstý; a také SPITS, která byla také hrubosrstá. Tato fenka byla znovu nakryta svým otcem Vosem a ze spojení se narodila fena MOOR, černá hrubosrstá fena, jež je jedna z prvních belgických ovčáků, jejíž černé zbarvení je recesivně založeno. MOOR byla opět nakryta Vosem a narodila se fenka POETS (nebo POUTS) – velmi světle fauve zbarvená hrubosrstá laekenoiska, jež byla často s úspěchem vystavována.

POETS hrála velmi významnou roli v historii. Byla nakryta svým pra-strýcem Tomem de Vilvorde. Ze spojení se narodil pes Vos II a fena BELLE de Saint-Nicolas. Tento pár byl v plemenné knize Saint-Hubert uveden pouze jednou a to jako rodičovský psa jménem TURC, jenž se mnohokrát vyskytuje jako prapředek

Vzhledem k tomu, že poměrně velký počet hrubosrstých ovčáků byl zbarvení fauve a nebylo tedy možné je zapsat do plemenných knih v Belgii, mnoho z nich se objevilo v holandské plemenné knize (NHSB). Zde najdeme uvedeny rodokmeny psů, jež sice nebyli ještě „plemeny“ nicméně byli to psi se známým rodokmenem do čtvrté generace. A zde také nacházíme propojení mezi některými hrubosrstými holandskými ovčáky a bouvieri s belgickými hrubosrstými potomky ze spojení VOS a LIESKE.

První holandsští ovčáci nebyli na počátku historie chovu všichni žíhaní, ale tmavé žlutí, pískově zbarvení, stříbrnošedí, světle-zlatí, ale stejně tak i s mnoha nejružnějšími odstíny žíhání v srsti. Také nebyli všichni obdélníkového formátu, jak je známe dnes, tento požadavek byl ve standardu upraven až později. Hrubosrstí holandsští ovčáci byli tedy velmi podobného typu jako hrubosrstí belgičtí ovčáci, bereme-li v úvahu konec 19.století a začátek 20.století.

První holandský ovčák, jenž měl v rodokmenu původní laekenoise, byl krátkosrstý žíhaný pes DUC (NHSB 2731), narozený 5.5.1905. Jeho otcem byl pes RUW – neznámého původu a matkou fena FURETTE (Duc de Roselies x Diane = oba přímí potomci Vose a Liesky). Následující rok byl zapsán do plemenné knihy další pes jménem MAX (NHSB 2735) – žlutý hrubosrstý po otci JULES (Spits x Spitska) a FURETTE (Duc de Roselies x Diane), narozený 1.8.1906. Poslední ze známých holandských ovčáků s původem laekenů v tehdejší době byl GUSTA (NHSB 3825) – světle žluto-hnědý hrubosrstý, narozený 28.10.1908 po otci jménem REX (Jules x Pierette, jež byla sestrou feny Furette viz.výše) a matce LYDII.

holandský ovčák - hrubosrstý

Flanderští bouvieri byli společně s briardy zaznamenáváni v holandské plemenné knize jako „francouzská ovčáci“, což později vedlo k tomu, že od roku 1912 byli bouvieri v holandské plemenné knize označováni jako bouvierský ovčák. Bylo to dva roky potom, co je Société Royale Saint-Hubert uznala a zaregistrovala jako plemeno. Barvy bouvierů, kteří byli registrováni v Holandsku do začátku první světové války, byly žlutá a písková.

Byli zde dva plemenici, kteří hráli velkou roli ve vývoji laekenoise a bouviera v Holandsku v první dekádě 20.století. Prvním z nich byl TROTTEUR, nezaregistrovaný hrubosrstý pes. TROTTEUR pocházel ze spojení DUC x DUCHASSE a přes Duca byl vnukem laekenoise Vose II a Belle de Saint Nicolas. V roce 1907 TROTTEUR nakryl fenu COCHERE (NHSB 3282), pískově zbarvenou, hrubosrstou, zapsanou v plemenné knize jako „francouzský ovčák“. Matka COCHERE byla CORA (ze spojení dvou laekenoisů Turc x Lot). Následující rok nakryl TROTTEUR fenku VIVANDIERE (NHSB 2454), pískově zbarvenou,

hrubosrstou belgickou ovčáčku. Matkou VIVANDIERE byla Nitouche, sestra Cory a matka Cochery. V roce 1911 vyhrál TROTTEUR v Amsterdamu výstavu – jako „bouvierský ovčák“, ačkoli jeho známí předci byli laekeni. TROTTEUR může nebo nemusí být otcem bouvierky Cochere a laekenky Vivandiere.

Jiným plemeníkem byl pes TUF-TUF, také nezapsán do plemenné knihy, jenž v roce 1909 vyhrál výstavu v Utrechtu, kde byl vystavován jako hrubosrstý belgický ovčák. TUF-TUF pocházel ze spojení (Primus x Cora), ale dále jeho prapředci nejsou známi. TUF-TUF nakryl fenu FAVORITE (NHSB 3638), což byla mladší sestra feny COCHERE, a stal se otcem feny JACKOT (NHSB 4179) a PROTEGE (NHSB 4189), nar. 3.4.1912. JACOT byla zapsána do plemenné knihy jako pískově zbarvený hrubosrstý belgický ovčák; zatímco PROTEGE byla zapsána jako pískově zbarvený hrubosrstý bouvierský ovčák.

Tito předci, narozeni po zmíněných dvou psech (TROTTEUR a TUF-TUF), byli používáni v chovu a byli uváděni jak v rodokmenech belgických, tak francouzských ovčáků až do doby začátku První světové války. Se začátkem války je přerušena veškerá registrace psů a po jejím skončení, kdy se znovu začínají psi do plemenné knihy zapisovat, však není jasný ani jistý jejich původ, a proto je všude uváděno „původ neznámý“. Proto dnes nelze s jistotou říct, u kterých novodobých laekenoisů je původ založen na bouvierech (případně opačně) a který třeba na holandských ovčácích.

flanderský bouvier

Ačkoli první chovatelský klub pro plemeno belgický ovčák vznikl v Belgii r.1891, první klub pro plemeno holandský ovčák byl založen v Holandsku v r. 1898 a chovatelé bouvierů začali „dohlížet“ na své plemeno na začátku 20.století, první známí psi jednotlivých plemen si byli vzájemně poměrně hodně podobní. Trvalo to až do doby, kdy standardy byly více detailní a podrobnější, v neposlední řadě přesně určovaly zbarvení. Moderní holandský ovčák přes žíhané zbarvení a delšího formátu stále ještě vykazuje určitou podobnost s belgickým ovčákem. Bouviéri se vzdálili od laekenoise velmi podstatně a dnes se již na první pohled zásadně liší. To je poměrně zajímavé, protože porovnáme-li fotografie psů obou plemen v letech šedesátých a sedmdesátých 20.století, nacházíme zde mnoho podobných jedinců (díváme-li se na bouviery se zbarvením fauve).

Po celou dobu jejich historie a vývoje, zůstávají laekenoisové nejméně populární variantou belgických ovčáků všude ve světě i v samotné Belgii. Nicméně zajímavostí je, že na začátku 60.let 20.století téměř vymizeli z plemenných knih v Belgii, ale v Holandsku byla tato varianta v šedesátých letech nejpulárnější ze všech čtyř. A byli to holandští chovatelé, kdo pomohli nesmírně tomuto plemeni (variantě), aby nezmizela úplně, a kdo stál u „zrodu“ současných laekenoisů. Je téměř ironií, že současný žádný laekenois nevede původní krev laekenoisů Vose a Liesky přes „krevní linie“ laekenoisů, ale vedou je přes „krevní linie“ malinoisů.

